Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

DE ROUW ONDER DE JAVANEN.

Nog onlangs werd in deze Bijdragen [1] het algemeen aangenomen gevoelen herhaald, dat wit, niet zwart, de kleur van rouw onder de Javanen is, naar aanleiding van een in het Javaansch beschrevene begrafenisplegtigheid, waarbij geestelijken in het wit gekleed tegenwoordig waren. Het is mijn bedoeling om hier op te geven wat mij bekend is geworden aangaande den rouw in den Islam; misschien wordt daardoor het vermoeden gewettigd, dat de kleur van de kleederen, die bij een begrafenis gedragen worden, dient om iets anders aan te wijzen, dan het teeken van rouw. Het is slechts een bijdrage tot de kennis van deze aangelegenheid, welke hier geleverd wordt, geenszins een betoog tot bewijs van een of andere stelling, want in allen gevalle moet in het oog worden gehouden, dat in sommige landen wit inderdaad de rouwkleur is.

De Hoogleeraar Dozy deelt ons aangaande den rouw, in de inleiding voor zijn "Dictionnaire détaillé des noms des vêtements chez les Arabes", het volgende mede. Zwarte kleederen werden oudtijds zoowel door mannen als door vrouwen ten teeken van rouw gedragen, want die kleederen waren met dat doel aangenomen door de Abbasidische Chalifen wegens den

[1] Derde deel (Nieuwe volgr.) pag. 202.

dood van den Imaam Ibrahiem Ibn Mohammed. In later tijd droegen de mannen geen rouw meer, omdat men door den rouw beschouwd werd als zich niet onbeperkt te onderwerpen aan de besluiten der Voorzienigheid. Tegenwoordig dragen de vrouwen in het Oosten nog den rouw, maar alleen wegens het overlijden van haar echtgenoot of van zeer nabij verwante familie, en nooit over iemand, die ouder van jaren is. De rouw bestaat daarin, dat de vrouwen met indigo donkerblaauw, bijna zwart, verwen haar kleed, hoofdsluijer, aangezigtsluijer en doek. Zij dragen den rouw zeven, veertien of somtijds veertig dagen. In Spanje waren de rouwkleederen onder de heerschappij van de Ommajjadische Chalifen wit van kleur [1].

In de "Notes et éclaircissements", gevoegd bij mijn "Précis de Jurisprudence Musulmane", heb ik op pag. 105 overgenomen al hetgeen in een commentaar op Aboe Sjodja's werk over den rouw gevonden wordt: dat komt op het volgende neder.

De oorsprong van den rouw moet worden gezocht in de volgende uitspraak van den Profeet: "Het is niet geoorloofd voor "een vrouw, die in God gelooft en in den jongsten dag, om te "rouwen wegens een overledene langer dan drie dagen, be"halve wegens haar echtgenoot, waarbij de rouw duurt vier "maanden en tien dagen" [2]. De verpligting tot dezen rouw

---

1 Het is jammer dat tot bewijs van deze mededeeling slechts een plaats uit een handschrift wordt gegeven, zoodat het moeijelijk is haar in haar geheel te lezen. Bovendien verdient opmerking, dat die plaats aldus wordt vertaald: "Leurs vêtements de dessus étaient blancs, la couleur du deuil", terwijl het Arabische woord, dat hier is weêrgegeven door *deuil* op de vorige pagina is vertaald met *douleur*. Dat Arabische woord is *hizn*, hetwelk *droefheid* beteekent; het woord voor den formelen rouw is *ihdaad*.

2 Na elke ontbinding van het huwelijk mag de vrouw binnen drie maanden niet weêr trouwen met een ander, ten einde de *confusio sanguinis* te voorkomen. Bij den dood van den man wordt daaraan toegevoegd een termijn van één maand en tien dagen, eigenlijk tot het bedrijven van rouw.

rust op alle vrouwen, die de mannen hebben; zoowel op ongeloovige, aan den Islam onderworpen vrouwen, als op Muselmansche; zoowel op slavinnen, als op vrije vrouwen; zoowel op vrouwen aan de wet onderworpen, als op haar die daaraan niet zijn onderworpen, zooals minderjarigen, krankzinnigen, waarvoor de voogden zorgen moeten dat zij rouwen. Het rouwbedrijf bestaat voor de vrouw daarin, dat zij zich onthoudt (onthouding is ook de grondbeteekenis van het woord *ihdaad*, dat *rouw* beteekent) van opschik in kleeding, van versierselen en van parfumeriën.

Ten opzigte van den opschik in kleeding moet worden opgemerkt, dat de grondstof niet zoo zeer in aanmerking komt als aangebragte versiering, zoodat de wollen, katoenen, linnen, zelfs zijden stoffen, mits zij maar niet geverwd zijn in een opzigtige kleur, als rood, geel, of zijn versierd met stikwerk. Zwart of graauw geverwde kleeren zijn geoorloofd, omdat die kleur de meest passende voor rouw wordt gerekend; zelfs één wetgeleerde (Mawerdi) is van meening, dat in den rouw alleen zwarte kleederen mogen worden gedragen.

Onder versierselen worden begrepen armbanden, voetbanden, zegelringen enz., goud en zilver. Sommigen staan de rouwende vrouw toe om, even als de mannen, zilveren zegelringen te gebruiken.

De vrouw mag geen parfumeriën gebruiken aan haar lijf en kleederen; ook mag zij zich het hoofd niet zalven, maar wel het ligchaam met een zalf, die geen geur heeft, en niet met een riekende zalf. Ook zijn de spijzen, waarin geuren zijn, haar verboden. Evenmin mag zij kohl [1] gebruiken, hetzij hij wit is of zwart, geur heeft of niet, omdat hij in elk geval dient tot versiering en hij in het algemeen, zonder eenige beperking, door de traditie is verboden. Als zij wegens oogziekte de kohl

---

[1] De kohl is een oogzalf, die gewoonlijk tot versiering van het oog, somtijds tot geneesmiddel, wordt aangewend. De verschillende zamenstellingen van die zalf worden opgegeven door Lane, in zijn "Modern Egyptians", hoofdstuk I.

noodig heeft, moet zij dien 's nachts aanwenden en eerst bij hooge noodzakelijkheid mag zij dien 's daags gebruiken. Overal elders dan aan het oog en aan de wenkbraauwen, is het gebruik van den kohl geoorloofd. De vrouw mag datgeen van haar ligchaam met henna [1] verwen, dat zigtbaar is, zooals handen, voeten, aangezigt: eveneens mag zij de zijlokken krullen en het hoofdhaar ordenen, omdat dit niet als versiersel wordt beschouwd. Om dezelfde reden mag de rouwende vrouw zich het hoofd met wasschen zuiveren, zich kammen, in het bad gaan, de nagels knippen en zich reinigen. Onder opschik wordt ook niet gerekend sieraad in spreijen en huisraad.

Op grond van een oude en echte traditie mag een vrouw over een ander dan haar echtgenoot drie dagen en minder rouwen.

Er zijn een paar traditiën aangaande het Vrijdag-gebed bewaard gebleven [2], die hier vermelding verdienen. De eene luidt aldus: "Als Vrijdag komt, staan er engelen aan de "deur van de moskée en schrijven de namen van allen die het "eerst komen regelmatig op; en de eerstaangekomene is gelijk "iemand die een kameel naar Mekka ten offer heeft gezonden; "en de tweede die komt, is gelijk aan hem, die een koe ten "offer derwaarts zendt; en de derde gelijk aan hem, die een "geit zendt; en die daarna komt, is gelijk aan hem die een "kip zendt; en die daarna komt, is gelijk aan hem die eijeren "ten offer zendt. Zoodra de Imaam komt om de preek uit te "spreken, rollen de engelen de naamlijst op en luisteren naar "de preek." De andere luidt: "Al wie op Vrijdag een bad "neemt en *zijn beste kleêren aantrekt* en zich parfumeert als "hij eenige parfumeriën bezit en zóó naar de cathedraal gaat "zonder iemand te hinderen, daar zijn overbodige gebeden op-

[1] Over het blanketsel, dat henna wordt genoemd, handelt Lane ook op de aangehaalde plaats.

[2] Mishcat ul. Masabih, Vol. I, pag. 301.

"zegt en stil blijft luisteren naar den Imaam, als hij de preek "uitspreekt; zoo iemand krijgt daardoor vergiffenis voor zijn "zonden, die hij sedert den voorgaanden vrijdag heeft begaan." Tot verklaring van de genoemde *beste kleêren* kan dienen, dat in den bovengenoemden commentaar op het werk van Aboe Sjodja' een door de oudste verzamelaars van traditiën bewaarde overlevering voorkomt, die uitdrukkelijk zegt, dat als de beste kleêren moeten worden beschouwd *witte*. Overeenkomstig dit voorschrift worden dan ook in het werk zelf van Aboe Sjodja' *witte* kleêren bij die gelegenheid gevorderd [1].

Wit is dus de kleur bij deze gewigtige religieuse plegtigheid; dezelfde kleur staat ook bij andere heilige zaken op den voorgrond.

Hetgeen ik eigenlijk zeggen wil is dit:

In de wetgeleerde boeken van den Islam wordt geen woord gerept van den rouw der mannen.

De rouw bestaat voor de vrouwen in het afleggen van alle versierselen. Voor de kleur van de kleêren is bij voorkeur bepaald *zwart*.

Voor ernstige en deftige gelegenheden wordt *wit* het liefst gezien.

Zou nu het feit, dat de geestelijken bij een begraafnisplegtigheid *witte* kleêren aanhebben, zóó moeten worden verklaard, dat zij niet dienen tot teeken van rouw, maar als bewijs van ernst en deftigheid?

In allen gevalle, dunkt mij, zijn deze punten wel een onderzoek waardig.

DELFT, September 1861. S. K.

---

[2] Zie mijn "Précis de Jurisprudence Musulmane, pag. 15.